

## НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ: «АСПРАНТСЬКИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ СЕМІНАР»

### II. Цикл професійної підготовки

#### ВИКЛАДАЧ:

Цельєв О.В., кандидат юридичних наук, доцент, e-mail: Tseliev@ukma.edu.ua

**ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ:** 4 ECTS

Заняття в аудиторії: 52 год. ( 26 практичних занять по 2 академічні години)

Самостійна робота слухачів курсу: 68 год.

#### АНОТАЦІЯ

Курс присвячений практичним аспектам здійснення та оформлення наукового дослідження. Тематика курсу ознайомлює слухачів з нормативними вимогами, які стосуються дисертації, основними етапами дослідження, особливостями написання окремих розділів роботи, оволодіння підходами і принципами рецензування публікацій та авторефератів, проведення критичного аналізу власних матеріалів. Передбачається набуття практичних навичок пошуку джерел наукової інформації, формулювання критичних позицій та аргументації в науковому дослідженні, підготовки висновків та оформленні автореферату.

#### МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ:

*Мета курсу – сформувати вміння, навички та компетентності дослідника, зокрема щодо критичного мислення, врахування світоглядних позицій, роботи з науковими джерелами інформації, оформлення проміжних та кінцевих результатів роботи, розуміння критеріїв новизни дослідження, академічної доброчесності тощо.*

#### РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
Знати основні нормативні вимоги до дисертації, як наукового дослідження.	Доповідь, презентація, обговорення	Індивідуальне завдання
Розуміти вплив відмінних світоглядних підходів на результати дослідження.	Доповідь, дискусія, обговорення	Індивідуальне завдання
Вміти обґрунтувати структуру і зміст власного наукового дослідження; збирати та обробляти наукові джерела дослідження, вести науковий дискурс, формулювати висновки, вести переконливу фахову дискусію; шукати власні шляхи вирішення проблеми, критично сприймати та аналізувати чужі	Презентація, доповідь, дискусія, обговорення	Індивідуальне завдання: рукопис



думки та ідеї, проводити критичний аналіз власних матеріалів.		
Дотримуватись правил та етичних вимог наукової критики	Презентація	Індивідуальне завдання: рукопис
Використовувати різні способи наукової аргументації	Дискусія, презентація дослідження	Індивідуальне завдання
Слідувати принципам академічної доброчесності	Дискусія	Індивідуальне завдання
Розробити проект автореферату дослідження	Підготовка власного тексту у відповідності до вимог	Індивідуальне завдання: рукопис

## ЗМІСТ КУРСУ

### Вступне слово

Дисципліна «Аспірантський дослідницький семінар» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки аспірантів. Вона забезпечує професійний розвиток аспіранта та спрямована на отримання знань, необхідних для здійснення власного наукового пошуку, розв'язання сучасних проблем правової науки в практики. Освоєння дисципліни забезпечує поглиблене вивчення та систематичне засвоєння основних нормативних, методологічних, організаційних засад проведення наукових досліджень, організацією науково-дослідної роботи, методикою і послідовністю написання наукових робіт та дисертаційної роботи, особливостями формулювання висновків, правилами оформлення дослідження і підготовкою до захисту.

### Тематичний план

№ з/п	Теми занять	Кількість годин
Практичне 1.	Дисертаційне дослідження: вимоги МОН  1. Дисертація, як вид наукового дослідження. 2. Особистий внесок дисертанта в науку. 3. Наукова новизни: достатній дослідницький рівень. 4. Практичне значення дослідження.	4 год.
Практичне 2.	Науковий керівник: роль і завдання. 1. Роль та авторитет наукового керівника в проведенні дослідження. 2. Етапи взаємодії дисертанта з науковим керівником. 3. Співвідношення особистого здобутку дисертанта та внеску наукового керівника в дослідження. 4. Пошук рецензентів і опонентів	4 год.
Практичне 3.	Світогляд та його вплив на наукове дослідження 1. Рівні праворозуміння та їх відображення в науковому дослідженні. 2. Сучасні підходи до праворозуміння та дослідницька діяльність. 3. Дослідження теми крізь призму цивілізаційних відмінностей світогляду. 4. Відображення універсальних правових цінностей в науковому дослідженні.	4 год.
Практичне 4.	Збір та обробка наукових джерел дослідження 1. Види наукових джерел інформації. 2. Обробка та систематизація наукових джерел інформації. 3. Різні способи оформлення використаних у дослідженні	4 год.

	Індивідуальне завдання: підготовка та оформлення списку джерел інформації які планується використати у дослідженні.	
Практичне 5.	Дослідження та оформлення його проміжних результатів в наукових публікаціях 1. Вибір теми наукової публікації . 2. Вимоги до публікації. 3. Фахові видання та їх види. 4. Зміст і порядок розрахунків основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Гірша (h-індекс), імпаکت-фактор (ІФ, або IF). 5. Інші способи офіційного оприлюднення результатів дослідження.	4 год.
Практичне 6.	Критерії новизни дослідження 1. Визначення мети і формування завдань дослідження. 2. Що вважається новим в сенсі проведеного дослідження. 3. Особистий внесок здобувача: особливості формулювання.	4 год.
Практичне 7.	Поняття і структура наукової критики в дослідженні 1. Наукова критика та її види. 2. Особиста оцінка теоретичного та емпіричного знання. 3. Критерії оцінювання існуючих наукових підходів. 4. Правила та етичні вимоги критики. Індивідуальне завдання: підготовка критичного аналізу позицій вибраного автора щодо висновків дотичної до дослідження тематики.	4 год.
Практичне 8.	Аргументація в науковому дослідженні 1. Поняття та структура наукової аргументації. 2. Способи наукової аргументації. 3. Правила наукової аргументації. 4. Правила наукового дискурсу.	4 год.
Практичне 9.	Особливості текстуального викладу результатів дослідження 1. Як від теорії перейти до практики написання роботи. 2. Послідовність, темпи викладу матеріалу. 3. Внутрішня єдність і цілісність роботи. 4. Особливості написання окремих розділів роботи.	4 год.
Практичне 10.	Мова і стиль дослідження. 1. Науковий стиль дисертації. 2. Лексика дослідження. 3. Стилістичні особливості написання дисертації. 4. Тематичний і логічний зв'язок тексту дисертації.	4 год.
Практичне 11.	Антиплагіатна політика	4 год.



	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Цитування та його мета в дослідженні.</li> <li>2. Правила цитувань та запозичень.</li> <li>3. Правила академічної доброчесності.</li> <li>4. Поняття, види плагіату та інші види порушень.</li> <li>5. Способи виявлення плагіату.</li> </ol>	
Практичне 12.	<p>Особливості формулювання висновків наукового дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Висновки та їх значення для дослідження.</li> <li>2. Формулювання проміжних висновків.</li> <li>3. Формулювання кінцевих висновків.</li> <li>4. Ясність, чіткість, компактність, зрозумілість висновків.</li> <li>5. Послідовність, внутрішня єдність та цілісність висновків.</li> </ol>	4 год.
Практичне 13.	<p>Автореферат дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Мета та роль автореферату.</li> <li>2. Структура та призначення складових.</li> <li>3. Особливості наукового стилю викладення автореферату.</li> <li>4. Нормативні вимоги до автореферату</li> </ol> <p>Індивідуальне завдання: підготовка проекту власного автореферату дослідження</p>	4 год.

### УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Форми оцінювання	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Робота на практичному занятті	13	4	52
Індивідуальне завдання	3	16	48
Разом			100

Орієнтовний обсяг письмової роботи ( індивідуального завдання) 7-9 сторінок (шрифт Times New Roman, 14 кегль, 1,5 інтервал).

### ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності студента за кожним із запланованих видів робіт здійснюється у відповідності до таких критеріїв:

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Доповідь (презентація)	4	Доповідь підготовлена і виголошена вчасно, з максимальним використанням рекомендованої літератури. Доповідь структурована, логічна, послідовна; містить елементи проблемного підходу. Доповідач демонструє володіння матеріалом і здатність відповісти



		на запитання аудиторії.
	3	Доповідь підготовлена і виголошена вчасно, але без дотримання тих чи тих вимог, викладених вище.
	1-2	Доповідь підготовлена із запізненням та/або містить прогалини та помилкові твердження. Доповідач не демонструє належної підготовки та/або не готовий відповідати на змістовні запитання.
Участь в обговоренні доповідей	1-4	Аспірант бере участь у конференції як дискусант. Аспірант задає змістовні запитання, висловлює аргументовані зауваження, бере участь у дискусії.
Письмова робота (індивідуальне завдання)	16	Роботу виконано і подано вчасно; автор демонструє належний рівень знань і розуміння теми, виявляє аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення, мовно-стилістичну досконалість. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	10-15	Роботу виконано і подано вчасно. Виклад має логічний і послідовний характер, однак у тексті наявні певні фактографічні неточності чи мовно-стилістичні недоліки. Окремих частинам викладу бракує аналітичного характеру.
	1-9	Роботу виконано і подано вчасно. Автор демонструє достатню обізнаність з матеріалом, однак роботі суттєво бракує систематичного аналізу й логічного та послідовного викладу. Робота містить фактографічні неточності та/або необґрунтовані судження. Текст вирізняється значними мовно-стилістичними недоліками.
	0	Завдання не виконане у визначений викладачем термін або містить плагіат.

**Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS**

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	Відмінно  Добре	Зараховано	<b>A</b> (відмінно)
81 – 90			<b>B</b> (дуже добре)
71 – 80			<b>C</b> (добре)
66 – 70			<b>D</b> (задовільно)
	Задовільно		



60 – 65			<b>Е</b> (достатньо)
30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	<b>FX</b> (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			<b>F</b> (неприйнятно – з обов'язковим повторним курсом)

Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі (допуск до екзамену) складає 30 балів. У разі отримання оцінки «неприйнятно» (нижче 29 балів) аспірант зобов'язаний повторно вивчити дисципліну. У разі отримання оцінки «незадовільно» аспірант має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо». Замість перескладання комісії аспірант може обрати повторне вивчення дисципліни.

### ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про Академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» (затверджене наказом № 112 від 07.03.2018 року)

[https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat\\_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diiialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/71-normatyvni-dokumenty](https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diiialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/71-normatyvni-dokumenty)

### РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

#### ОСНОВНІ (НОРМАТИВНІ):

1. Конституція України : Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України «Про вищу освіту» : Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про науку і науково-технічну діяльність» : Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів» від 24 липня 2013 р. № 567. (в редакції від

- 26.11.2019р.) : Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF>
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261. : Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-п>
  6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12 серпня 2015 р., № 579. : Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-п>
  7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок доставляння обов'язкових примірників документів» від 10 травня 2002 р., № 608. : Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/608-2002-п>
  8. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23 вересня 2019 р., № 1220. : Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19>
  9. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 р., № 40. : Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>

#### **ДОДАТКОВІ (НАУКОВІ, ПУБЛІЦИСТИЧНІ):**

10. Вхідження національної системи вищої освіти в європейський простір вищої освіти та наукового дослідження : моніторингове дослідження : аналітичний звіт / [кер. авт. кол. Т. В. Фініков] ; Міжнар. благодійний фонд "Міжнар. фонд досліджень освітньої політики". - К. : Таксон, 2012. - 55 с.
11. Данн, Вільям Н. Державна політика : вступ до аналізу : підручник / В. Н. Данн ; [пер. з англ. Г. Є. Краснокутського]. - Одеса : Бахва, 2005. - 501 с.
12. Эко, Умберто. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки: Учебно-методическое пособие / Пер. с ит. Е. Костюкович. М.: Книжный дом «Университет», 2003. – 240 с. [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.sociology.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/06/eco-diplom.pdf>
13. Ідрісов Д.І. Об'єкт і предмет наукового дослідження : історія понять / Ідрісов Д. І., Голубева М. О. // Психолого-педагогічний практикум : [методичний посібник / Ідрісов Д. І., Голубева М. О., Приходькіна Н. О. та





- ін. ; рец.: А. М. Гірник, Н. М. Давидюк] ; Нац. ун-т "Києво-Могил. акад.". - [Київ : Інтерсервіс], 2013. - Ч. 1. - С. 4-11.
14. Зінсер В. Текст-пекс-шмекс. Магія переконливих текстів / пер. з англ. Д. Кожедуб. – К.: Наш формат, 2018. – 288 с.
15. Клименюк О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження : авторський підручник / Олександр Клименюк. - Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. - 397 с.
16. Клименюк О. В. Методологія та методи наукового дослідження : навчальний посібник / Олександр Клименюк. - К. : Міленіум, 2005. - 184 с.
17. Крушельницька, О. В. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник / О.В. Крушельницька. - К. : Кондор, 2006.
18. Основи науково-дослідної роботи : навчальний посібник / за ред. А.Є. Конверського. - К. : Київський університет, 2004. - 186 с.
19. Пан Л.В., Методичні матеріали до навчально-наукового семінару "Основи наукових досліджень" : для студентів економічних спеціальностей / Л.В. Пан. - К. : Видавничий дім "КМ Академія", 2003. - 68 с.
20. Пічик К.В., Основи наукових досліджень : методичні матеріали до навчально-наукового семінару : для студентів економічних спеціальностей / К.В. Пічик. - К. : Видавничий дім "Києво-Могілянська академія", 2007. - 78 с.
21. П'ятницька-Позднякова, І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навчальний посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. - К. : Центр навчальної літератури, 2003. - 115 с.
22. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень : конспект лекцій : навчальний посібник / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко. - К. : Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова, 1997. - 153 с.
23. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Знання-Прес, 2002. - 295 с.
24. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. - 5-е вид., стереотипне. - Київ : Знання, 2006. - 307 с.
25. Berry, Ralph, The research project : how to write it / Ralph Berry. - 3rd ed. - London : Routledge, 1994. - v, 116 p.
26. Booth, Wayne C. The craft of research / Wayne C. Booth, Gregory G. Colomb, Joseph M. Williams. — 3rd ed. 337 p.



27. Darian, Steven. *Technique in creative writing* / Steven Darian, Olga Ilchenko ; [National Academy of Sciences of Ukraine, Research and Educational Center for foreign Languages]. - 2nd edition. - Kyiv : Akadempriodyka, 2015. - 100, [1] p.
28. Davies, Martin Brett, *Doing a successful research project : using qualitative or quantitative methods* / Martin Brett Davies. - [Basingstoke, England] ; Palgrave Macmillan, [2007]. New York] : - xiv, 274 p.
29. Flick, Uwe, *An introduction to qualitative research* / Uwe Flick. - 3rd ed. - Los Angeles [etc.] : Sage Publications, [2007]. - xii, 443 p.
30. Gregory, H. *Public Speaking for College and Career* / H. Gregory. - 1-st ed. - New York : Random House, 1987. - 410 p.
31. Hollway, Wendy. *Doing qualitative research differently : free association, narrative and the interview method* / Wendy Hollway and Tony Jefferson. - London ; Thousand Oaks, Calif. : SAGE, 2000. - 166 p.
32. *International journal of qualitative methods* [electronic resource]. - [Edmonton] : International Institute for Qualitative Methodology, University of Alberta, 2002- // Academic Search Premier. - Ipswich, MA : EBSCO Publishing, 1999-. - Mode of access: World Wide Web; may require Adobe Acrobat Reader. - Title from title screen (publisher Web site, viewed Apr. 20, 2004). - Latest issue consulted: Vol. 2, issue 4 (Dec. 2003).
33. Katzer, Jeffrey. *Evaluating information : a guide for users of social science research* / Jeffrey Katzer, Kenneth H. Cook, Wayne W. Crouch. - 2nd ed. - Reading, Mass. : Addison-Wesley Pub. Co., c1982. - x, 236 p.
34. King, Gary, *Designing social inquiry : scientific inference in qualitative research* / Gary King, Robert O. Keohane, Sidney Verba. - Princeton, N.J. : Princeton University Press, c1994. - xi, 245 p.
35. Kosiv, Hanna, *How to write a research paper : a manual for students* / Hanna Kosiv. - Львів : Колесо, 2011. - 63 с.
36. Michael Rainer J., *Introduction to Comparative Law*. Manz, 2010, 157 p.
37. Poister, Theodore H. *Public program analysis : applied research methods* / Theodore H. Poister. - Baltimore : University Park Press, c1978. - xi, 625 p.
38. *Qualitative research, QR*. - [Thousand Oaks, Calif.] : Sage Publications, c2001- // Academic Search Premier. - Ipswich, MA : EBSCO Publishing, 1999-. - Mode of access: World Wide Web. - Title from journal information screen (viewed Nov. 22, 2004). - Latest issue consulted: Vol. 9, no. 3 (July 2009).
39. *Research data management : practical strategies for information professionals* / edited by Joyce M. Ray. - West Lafayette, Indiana : Purdue University Press, [2014]. - 436 p.



- 
40. Singleton, Royce. Approaches to social research / Royce A. Singleton, Jr., Bruce C. Straits. - 3rd ed. - New York ; Oxford : Oxford University Press, 1999. - xix, 618 p.
41. Stern, Paul C., Evaluating social science research / Paul C. Stern, Linda Kalof. - 2nd ed. - New York; Oxford : Oxford University Press, 1996. - xiv, 279 p.
42. Weiss, Carol H. Social science research and decision-making / Carol H. Weiss, with Michael J. Bucuvalas. - New York : Columbia University Press, 1980. - xiv, 332 p.

### **Рекомендовані електронні ресурси**

1. <https://drive.google.com/file/d/1fQaPLbGMTMZyFJ9omXljYVf8E4LMhGvY/view>

**Програма дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальнотеоретичного правознавства та публічного права, протокол від 09.09.2019, №1**